

QUESTIONVM SVPER EXODVM

Græone regnare cœpit, vt tuc quodammodo intelligatur intrasse Israël in Aegyptu, quando ibi filius eius tâta potestate sublimatus est, etiam sic treceti quinquaginta erunt, quos Tychonius vult accipi quadringentos, vt à toto pars intelligatur, id est, à toto centenario pars quinquagenaria, & probat hac loquendi regula solere vt scripturam. Si autem quod aliquanto probabilius dici potest, tunc habeamus intrasse Israël in Aegyptum, quando illic Ioseph esse venditus cœpit, detracturi sumus adhuc annos tredecim, vt trecentos triginta septem annos pro quadringentis accipiamus. Sed cum scriptura commemoret Caath filium Leui auum Moysi cum auo suo Iacob intrasse in Aegyptum, dicat autem eum vixisse annos centum triginta, filium vero eius patrem Moysi Amram centum triginta septem, Moysen vero dicat octoginta annorum fuisse cum de Aegypto populum liberauit: etiam si tunc genuisset Caath patrem Moysi, quo anno mortuus est, ille quoque Amram ultimo vitæ suæ anno genuisset Moysen, computet annos centum triginta, & centum triginta septem, & octoginta, trecentos & quadraginta septem annos faciunt, nõ quadringentos triginta. Quod si quis dicat extremo anno vite Iacob natum esse Caath filium Leui, septuaginta ferme anni possunt accedere illi summæ, quia septuaginta vnũ annos vixit in Aegypto Ioseph post ingressum patris sui. Quapropter etiam si septuaginta anni vitæ Ioseph ab ingressu Iacob in Aegyptum vsque ad natiuitatem Caath, si tunc natus alle ratur, & centum triginta anni ipsius Caath, & ceterum triginta septem filij eius Amræ patris Moysi, & octoginta ipsius Moysi, quadringentos & decem & septem annos faciunt, non quadringentos triginta. Proinde illa nimirum cõputatio, quam secutus est Eusebius in historia sua Chronica, perspicua veritate subnixata est. Ab illa enim promissione computat quadringentos triginta annos, qua vocauit deus Abraham, vt exiret de terra sua in terram Chanaan: quia & Apostolus cum Abraham laudaret & commendaret fidem, in ea promissione qua Christi vult intelligi. Prophetatum est, id est, qua promisit deus Abraham quod benedicerentur in eo omnes tribus terræ. Hoc autem dico, inquit, quia testamentum cõfirmatum à deo, post quadringentos & triginta annos facta lex nõ infirmat ad euacuandas promissiones. Ex illa ergo promissione qua vocatus est Abraham & credidit deo, post quadringentos & triginta annos factam legitur dicit Apostolus, non ex tempore quo Iacob intrauit in Aegyptum. Deinde etiam ipsa scriptura Exodi factis hoc significauit: non enim dixit, Incolatus filiorum Israël, quem incoluerunt in terra Aegypti anni quadringenti triginta: sed aperte dixit, Quem incoluerunt in terra Aegypti & in terra Chanaan ipsi & patres eorum. Ac per hoc manifestum est computandũ esse tempus etiam Patriarcharum Abraham, Isaac, & Iacob, ex quo peregrinari cœpit Abraham de terra Chanaan: id est, ex illa promissione, in qua eius fidem laudat Apostolus, vsque ad illud tempus, quo ingressus est Israël in Aegyptu. Toto quippe isto tempore peregrinati sunt patres in terra Chanaan, & deinde semel Israël in Aegypto: ac sic cõpleti sunt quadringenti triginta anni à promissione vsque ad exitu Israël ex Aegypto, quando facta est lex in monte Sina, quæ non infirmat testamentũ ad euacuandas promissiones. Septuagesimo & quinto anno vitæ suæ Abraham, sicut scriptura dicit, egressus est in terram Chanaan, & genuit Isaac cum esset annorum centum. Fiunt itaque anni viginti quinque ex promissione vsque ad natu Isaac. His adduntur omnes anni vitæ suæ Isaac, id est, centum octoginta, fiunt ducenti quinque, tuc erat Iacob annorum centum viginti. Nati sunt enim sexagenario patre gemini, ipse & Esau post decem autem annos intrauit

Iacob in Aegyptum, cum esset annorum centum triginta. Ioseph autem cum esset trigintanouem. Fiunt proinde anni à promissione vsque ad ingressum Iacob in Aegyptum, ducenti quindecim. Ioseph autem ab illo tricesimo & nono anno ætatis suæ, in quo eum pater in Aegypto inuenit, vixit septuaginta & vnũ annos: quia omnes ætatis eius anni centum decem fuerunt. Cum itaque ad ducentos quindecim annos accesserint septuaginta vnũ, fiunt anni ducenti octoginta sex. Restant centum quadraginta quatuor vel quinque, quibus intelligitur seruisse in Aegypto populus Israël post mortem Ioseph. His annis quatum multiplicari poterunt, si fecunditas hominis consideretur, adiuuante illo qui eos vult valde multiplicari, reperitur non esse mirum quod in sexcentis milibus perditum egressus est populus ex Aegypto: excepto cætero apparatu, vbi & seruitia erant, & sexus muliebri & imbellis ætas. Quod ergo dixit deus ad Abraham, Sciendo scias, quia peregrinum erit semet tuum in terra non propria, & in seruitutem redigent eos & nocebunt illis quadringentis annis, non sic accipiendum est, tãquã in illa durissima seruitute quadringentos annos dei populus fuerit: sed quia scriptũ est, In Isaac vocabitur tibi semen: ex anno natiuitatis Isaac vsque ad annum egressus ex Aegypto cõputantur anni quadringenti quinque. Cum ergo de quadringentis triginta detraxeris viginti quinque qui sunt à promissione vsque ad natum Isaac, non mirum est si quadringentos & quinque annos summa solida quadringentis vult appellare scriptura, quæ solet tempora ita nuncupare vt quod de summa perfectioris numeri paululum excreuit, aut infra est, non cõputetur. Non itaque quod ait, in seruitutem redigent eos & nocebunt illis, ad quadringentos annos referendum est, tanquam per tot annos eos habuerint in seruitute: sed referendi sunt quadringenti anni ad id quod dictum est, peregrinum erit semen tuum in terra non propria: quia siue in terra Chanaan siue in Aegypto peregrinum erat illud semen, antequã hæreditatem sumeret terram ex promissione dei, quod factum est posteaquam ex Aegypto liberati sunt: vt hyperbaton hic intelligatur, & ordo verborum sit, Sciendo scias, quia peregrinum erit semen tuum in terra non propria quadringentis annis: illud autem interpositum intelligatur, & in seruitutem redigent eos & nocebunt illis: ita vt ad quadringentos annos ista interpositio non pertineat. In extrema enim parte annorum summæ huius, hoc est, post mortem Ioseph factum est vt in Aegypto populus dei duram perageret seruitutem. Quis est quod ait cũ de Pascha præciperet, Erit tibi in signo super manus tuas. An intelligitur super opera tuanda est, quod præferre debeas operibus tuis? Pertinet enim Pascha propter occisionem ouis ad fidem Christi & sanguinem quo redempti sumus. Hæc autem fides operibus præponenda est, vt sit quodammodo super manus aduersus illos qui in operibus legis gloriabantur: de qua re Apostolus loquitur, & nullum ait posse deo placere sine fide: qui fidem operibus sic anteponeat, vt ex illa pœdeant bona opera, atque ab ea præueniantur, non vt ipsa velut meritis bonorum operum retribui videatur. Illa enim ad gratiam pertinent: si autem gratia iam non ex operibus, alioquin gratia iam non esset gratia. Cum autem Pharaõ populum, non deduxit eos deus per viam terræ Philistinũ, quæ prope erat. Dixit enim deus, Ne quando pœniteat populum cum viderit prælium & reuertatur in Aegyptum. Hic ostenditur omnia fieri debere quæ consilio recte fieri possunt, ad euitanda quæ aduersa sunt, etiam cum deus apertissime adiutor est. Quinta autem progenie ascenderunt filij Israël de terra Aegypti. Vtrum

Gal. 3.

Gen. 21.

L

M

XLVIII. Exod. 13.

XLIX.

L

Vtrum